

Udby Times

UDBY TIMES

NOVEMBER 2009

Udby udråbt som by egnet til nedrivning – hvabehar!??

Vi var sikkert flere Udby borgere der fik kaffen galt i halsen, da vi den 19. oktober læste i avisen Sjællandske, at Udby sammen med Tjørnemark er udpeget af kommunens teknik-

udvalg, som byer med grimme pletter og talrige ejendomme, der er så faldefærdige at de bare skal rives ned.

Det kan ikke passe, det må være en fejl, tænkte

jeg. Udby har indenfor de sidste 10 år fået mange nybyggede og nyrenoverede huse. Og så gik jeg i gang med et længere detektiv arbejde.....

Fortsættes på side 3

Hjertestarter kursus i januar

Udby Times har fået arrangeret et kursus i brug af Hjertestarteren.

Se mere side 9

Årets julehjerter uddelt

Årets julehjerter 2009	S. 2
Nedrivning af Udby?!	S. 3
Renovering af Udby	S.4-5
Spar masser af penge	S. 6
Udby Skoles historie	S. 7
Udby i 1800	S. 8-9
Glimt fra høstmarked	S. 10
Hvem står bag avisen?	S. 11
Lidt om gæs	S.12-13
Nyt fra landsbylaug	S.15
Placering af hjertestarter	S.15
Strømafbrudelse	S. 16

Formål

Formålet med denne lille avis, Udby Times, er først og fremmest at skabe en positiv dialog, udvikling og oplysning mellem os beboere i Udby.

Vi er ikke så mange husstande i Udby, men hver husstand er unik og med sin egen historie, viden og ressourcer, som mange kan drage nytte og glæde af, og dele med hinanden til fælles fordel.

Udby Times forsøger at give indbyggerne kendskab til nye ideer, men med respekt for det gamle, som i tidernes morgen har udformet Udby, nyt og gammelt i positiv forening.

Avisen omhandler også den smukke natur Udby er omgivet af, blandt andet årstidernes skiften og fortællinger, om de små pudsigheder naturen byder på.

Udby Times er en avis til glæde for børn og voksne. På dette grundlag vil Udby Times være talerør for folk og folk imellem i Udby.

Redaktionsgruppe:

Lizzie Holm, Johnny Hansen, Chris Poole, Susanne Rosenild, Flemming Schmidt, Tina Johannesen og Henrik W. Petersen.

Ejendomssalg

Anne Bente Rosenkilde m.fl. Har solgt Udbyvej 15 til Marianne Røygård Andersen.

Boet efter Mary Christoffersen har solgt Udbyvej 19 til Tina Lis Hedegaard Johansen og Johnny Oure.

Årets julehjerte 2009

Udby Times har vedtaget at vi hvert år uddeler **årets julehjerte** til en Udby beboer, som har gjort en forskel og har bidraget med noget specielt.

Udby Times uddeler derfor nu på andet år **årets julehjerte** og i år skal det gå til **Bjarne Hemmingsen, Kirkemosevej 22.**

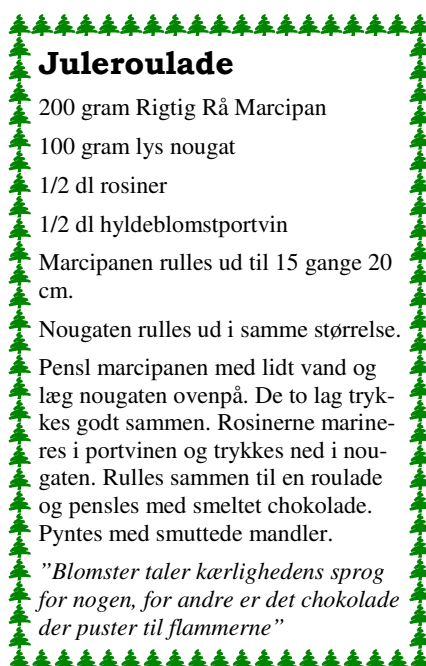
Bjarne H. har gentagne gange gennem artikler i Udby Times, delt hans store viden og forkærlighed for fuglelivet med læsere. Han har også gjort meget for at forbedre fuglelivet her i Udby, fx med at arrangere bygning, opsætning og registrering af fuglekasser i Udby Skov. Vi takker mange gange for Bjarnes indsats, som har gjort os mere opmærksomme på vores værdifulde fugleliv.

Bjarne Hemmingsen —Udbys piberygende fuglekender

Kontakt redaktionsgruppen, hvis du allerede nu har et forslag til den næste, som du mener har gjort noget særligt for vores landsby og som derfor skal nomineres til hjerteprisen næste år?

Redaktionsgruppen

Juleroulade
 200 gram Rigtig Rå Marcipan
 100 gram lys nougat
 1/2 dl rosiner
 1/2 dl hyldeblomstportvin
 Marcipanen rulles ud til 15 gange 20 cm.
 Nougaten rulles ud i samme størrelse.
 Pensl marcipanen med lidt vand og læg nougaten ovenpå. De to lag trykkes godt sammen. Rosinerne marineres i portvinen og trykkes ned i nougaten. Rulles sammen til en roulade og pensles med smeltet chokolade. Pyntes med smuttede mandler.
"Blomster taler kærlighedens sprog for nogen, for andre er det chokolade der puster til flammerne"

Nedrivning - hvabehar?!

Tegning: Flemming Schmidt

Baggrunden for artiklen viste sig at være et referat fra teknikudvalgs-mødet den 5. oktober og et telefon interview med et udvalgsmedlem. Jeg fandt referatet fra udvalgs-mødet og de bilag der var relevante for punktet på kommunens hjemmeside. I referatet står der "Der er talrige ejendomme bl.a. på Østmøn, ved Tjørnemark og Udby m.v. som kan indgå i en ansøgning (om nedrivning, min tilføjelse)." Udover at man kan undre sig over geografien i den udtalelse, (hvornår har Tjørnemark hørt til Østmøn?) undrede det mig endnu mere at der ingen bygninger var fra Udby i bilaget *Oversigt over faldefærdige og skæmmende bygninger m.v.*, men flere fra Fanefjord og en fra Udby, Sjælland.

Så begyndte jeg at spekulere over om vores landsby kunne være blevet byttet med Udby, Sjælland? Det er også lidt uheldig at vi har to byer med samme navn i vores kommune .

Fejltagelse

Så ringede jeg til formanden for teknikudvalget, Søren Nybo og stillede spørgsmålet til ham. Efter flere telefon samtaler og email udvekslinger – også med Flemming Tejmers, et andet medlem af udvalget - kom det frem at der *er* sket en administrationsfejl og at Udby, Møn og Udby, Sjælland er blevet byttet om i sagsfremstillingen og i referatet. Jeg blev lovet at på næste møde i teknikudvalget vil fejlen blive rettet.

Ris og ros til teknikudvalg.

Det er selvfølgelig godt at teknikudvalget indrømmer deres fejl og vil rette den. I mine samtaler med medlemmer af teknikudvalg blev jeg gjort opmærksom på at der er bevilliget midler, som man i samarbejde med teknikudvalget kan bruge til projekter til forskønnelse af kommunen. Det er udmærket at udvalget har søgt og fået penge til det arbejde. Hvis der er nogen i landsbyen, der har et projekt til forskønnelse kan de tage kontakt med udvalget. Det er også prisværdigt at udvalget arbejder på at skaffe penge til at anlægge en cykelsti mellem Udby og Keldby. Ved redaktionens afslutning, så det meget lovende ud. Og det kan vi kun være glade for. Og redaktionen holder øje med udvalgets næste kommende møder.

Af Chris Poole

Renovering og nybyggeri har løftet Udby de seneste år

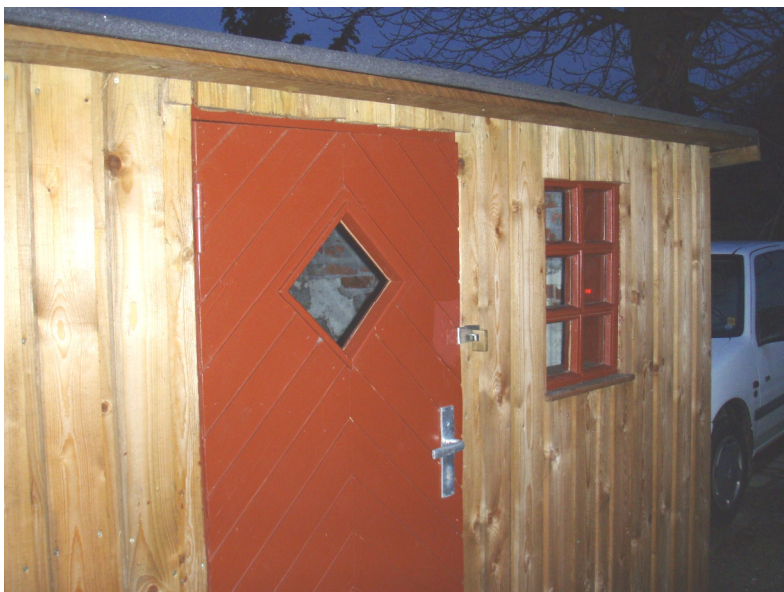
Som modvægt til den dårlige avisomtale som Udby fik i Sjællandske virker det passende at fremhæve nogle af de mange positive bidrag til byens ansigt udadtil, som beboere i Udby har sørget for de sidste år. Ikke bare helt nye huse er kommet til, men også store renoveringer og anlæggelse af vedvarende energiopvarmning som jordvarme eller ”ispind” har fundet sted. Også en masseovn er for nyligt blevet bygget. Der er kommet en gårdbutik foruden Boden ved Udbygade 2. Der er startet et landsbylaug som bl.a. har taget byforskønnelsesinitiativer med blomster ved indkørselsvejene og oprensning af gadekærene og en fællesplads med bænke og legemuligheder.

Mange tiltag som giver et rigtigt positivt helhedsindtryk af Udby som landsby. Også denne avis Udby Times, hvis artikler om landsbyen er blevet omtalt positivt i Sjællandske (eller var det i Ugeavisen for Møn?) har bidraget til at Udby bliver omtalt i optimistiske vendinger rundt omkring på øen.

Her er et lille billedeudpluk af nogle af de mange huse, der har bidraget til at folk udefra der kommer til Udby simpelthen lægger mærke til at der er en positiv udvikling i gang :

Yderligere andre huse har fået facaderenovering og -maling, nye vinduer, carporte, nydelige små udhuse osv. osv. osv.

Af Susanne Rosenild

Udbyvej 20 –udhus

Udbygade 32

Kirkemosevej 18– nyt træhus

Udbyvej 11

Udbygade 7-9-11

Udbygade 1- renovering i gammel stil

Kursus i at flette pilehegn

I februar arrangerer vi et weekend kursus i hvordan man laver pilehegn. Vi vil hyre en dygtig og erfaren underviser, som betales af kursusedtagernes gebyr (max 200 kr.). På vores grund skal vi beskære en del pil i ja-

nuar eller februar som kan bruges på kurset.

Hvis du vil være med kan du kontakte Chris, Udbyvej 11, tlf:33799301.

Spar MASSER af penge

I godt 2 år har vi forsøgt at undersøge en alternativ varmekilde til vores gamle men renoverede hus på 200m². for det var både dyrt og ikke særligt miljøvenligt som det fungerede, med et stort brændefyr, der skulle fodres med over 100 kg. brænde i døgnet, for at vi kunne holde varmen.

Så hvilken varmekilde skulle vi erstatte eller supplerer med? Og efter megen undersøgelse og omtanke kom vi frem til at det skulle være en **Finsk masseovn.**

Og hvad er en masseovn?

Selve ideen er enkel. Det går ud på at varme en stenmasse op, som derefter, stille og roligt afgiver varme, løbende, **over det næste døgn.**

I modsætning til en almindelig brændeovn, skal man kun tænde op én gang i døgnet.

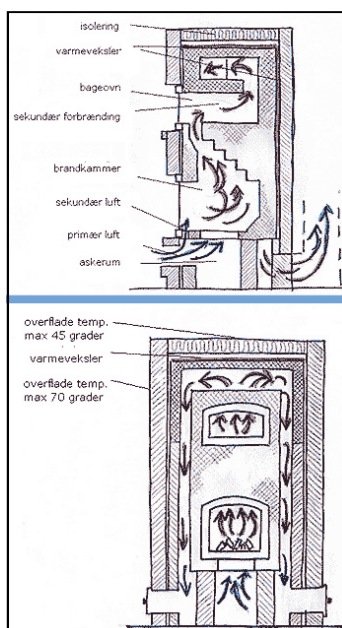

Masseovnen set fra forsiden med optændingskammeret.

Masseovnen set fra bagsiden med bageovn.

Masseovnen består af 3 dele:

1: Askerummet har to funktioner; dels at opsamle aske og dels at tilføre luft ved brænding.

2: Brandkammeret er B 40 x D 60 x H 50 og det er her den primære brænding foregår.

3: Det sekundære brandkammer er B 40 x D 60 gange H 50 og her brændes røggasserne ved 900 grader, og giver derved den rene miljøvenlige

brænding.

Derved bliver 90% af brændets værdi brugt.

Med en central placering i huset kan ovnen opvarme et velisoleret hus på 150 m² med et forbrug på ca. 12-14 kg.

Masseovnen brænder bedst med lettere træsorter så som gran, fyr, poppel og birk.

Her er vores første brød bakt i stenovnen i vores nye masseovnen.

Så der er meget at spare, både penge - tid, strøm- og ikke mindst belastning på miljøet.

Vi er så glade for vores nye masseovn og den billige varme vi nu har fået. Så er man interesseret i at se ovnen eller vide mere om denne, er man velkommen til et besøg.

Lizzie Holm og Johnny Hansen, Udbygade 13

Tlf: 38600706

Se i øvrigt:

www.ovnsaetter.dk

Nedlagt efter 250 års tjeneste

Udby Skoles historie

Udby havde egen skole fra tidligt i 1700-tallet frem til en gang i 1960'erne, dvs i næsten 250 år. I *Præstø Amts Skolehistorie indtil 1830* kan man læse "I den lille Skolehytte holdt *Anders Skolemester* Skole fra ca. 1735-44."

I 1824 gik Udby Skole fra at være en ekstraskole til at blive en hovedskole med *Morten Fibiger Rydahl* som lærer.

Pligter gav konflikter

I slutningen af det 19. århundrede var Møn et overvejende landbrugsområde og bønderne var det bærende samfundslag. Skolerne var en del af det pulserende liv ude i det danske landbosamfund. Samtidigt var det nogle gange problematisk at få kravet om skolegang til at passe sammen med arbejdsrytmen på landet, især sukkerroedyrkning. Børnenes deltagelse i landbrugsarbejdet var ganske naturligt og nødvendigt i en tid, der var præget af mangel på arbejdskraft på landet. Så sko-

Efter nedlæggelsen skulle Udby skolebørnene med bus til Stege Skole

Udby Skolens stolthed

Udby havde, som noget unikt for Møn, egen gymnastiksal tilknyttet skolen i mange år. Udby skoleinspektør og familie havde et stykke jord tilknyttet embedet til dyrehold og dyrkning af afgrøder. Vores

grund ved Udbyvej 11 var en del af lærerfamiliens jord og blev også brugt som idræts

legangsordning måtte ofte indordne sig børnenes forpligtelser i forældrenes marker og gårde.

Mange børn at undervise

Familier var særdeles børnerige. I 1880 var børneantallet i distriktet omkring Udby på 105 elever. Det må have været et stort arbejdspress, der hvilede på lærer *Rydahl* og løn-

Eleverne i Udby Skole 1902

nen var så ringe at han var nødt til at ernære sig ved siden af skolearbejdet som kasserer for Møens Arbejderforening, pasning af regnskabet for egnens andelsmejeri og brugsforening foruden at han holdt aftenskole, iflg. *Skolen i Landbosamfundet* ca. 1880-1900.

plads indtil skolen blev nedlagt engang i 1960'erne. Ligesom hundredvis af andre landsby-skoler på den tid blev Udby Skole nedlagt og eleverne flyttet til den større skole i Stege. På den måde fik landsbyens børn mulighed for at gå på en skole med flere ressourcer, men landsbyen selv mistede et vigtigt samlingspunkt. Både skolebygningen og gymnastiksalen er stadig bevaret i dag på Udbygade 69.

Af *Chris Poole*

ET LIV I UDBY FRA MIDTEN AF 1800-TALLET

Hermed bringer vi tredje udskrift af Knuds farfar Hans Christian Petersens erindringer fra 1859-1941.

Læreren Rydahl

Rydahl var noget hidsig. Der var en Dreng vi kaldte Lenes Anders, han var nok noget utidig og selvrådig, og jeg tror nok Rydahl ikke kunne lide ham. Lenes Anders og Sofus, der senere blev sognefogde i Magleby Sogn, og som også var en utidig Dreng, kom op og slås en Dag de gik fra Skole. Anders var den mindste, så han brugte sin Kniv og skar Sofus i fingeren. Da de kom i skole igen og Rydahl fik det at vide, lagde han Anders på Skolebordet, men han kunne ikke selv holde ham så Havrum (den anden lærer) måtte ind og holde mens Rydahl tog en Rebtamp op at lommen og gav Anders nogle slag i enden af den, mens vi alle i Skolen så derpå. Senere drillede vi dem med at Anders ville snitte Soen.

Så rejste Havrum og Rydahl blev enelærer. Han var eneste Barn af en Ladefogde på Marienborg og blev senere Lærer i en af Skolerne der i Sognet, men han var blevet noget så fortrukket, så han kunne ikke lære Børnene noget, så han blev afskediget og kom hen at være Ladefoged på Marienborg igen. Det var han dygtig til, men engang han var i Steg og var gået hjemad, fandt de ham død op af Vejen.

Men denne Rydahl var ikke fortrukket, men en del lige-

glad, og jeg kan godt sige doven. Da jeg var kommet ud at tjene, blev min Skolegang for sømt og om Efteråret når vi vogtede var jeg kun i Skole en Dag om Ugen, så kunne vi Vogterdrengene ikke følge med de andre Børn og Rydahl var ligeglad om enten vi lærte noget eller ej. Han havde mest Lyst til at læse Historier for os.

Og regne med os brød han sig ikke om. Når vi regnede var der en af de forreste Piger der fik Facitbogen og skulle høre os, men når vi så havde regnet galt så kunne vi begynde forfra eller begynde på næste Stykke, det var der ingen der så efter og ligesådan med Skrivning. Vi gik op og tog en forskrift, som vi skulle skrive en Side efter, men fik vi ikke skrevet Siden fuld i Timen, gik vi ikke op og viste ham hvad vi havde skrevet. Der var en Gang vi skrev og han gik forbi mig, så kiggede han på det og sagde: „Hvornår får du lært at skrive ordentligt?“. Så de der var yngre end jeg kom foran mig. Det var Spohrens Anders, han var dygtig til at læse, og L.P. Spohr og Julius Stær, de kunne alle læse bedre end jeg, så de kom foran mig.

Bageovn

I min Barndom var der ingen Bager, men næsten en Bageovn i hver Hus, hvor Beboerne selv bagte. Mormoder havde en Bageovn, hvor hun og Moder bagte deres Brød og Rugen malede de på en Håndkværn, som bestod af en firkantet Trækasse

med Ben under og 2 Møllesten. Den øverste med et lille hak på den ene Side, hvor en træstang med en Jernspids i kunne fatte, og den anden ende af Stangen gik op til en Klamp i Loftet. Så kunne de stå der og dreje rundt med den øverste Sten. Det var ikke noget let arbejde og Rugen måtte have flere Gange maling og endda var den grå, men der blev sjældent sigtet af den. Mormoder kunne solde Rugen så godt på et Sold, så Ovnens Strappen stod i en Top op i Midten af Soldet, så det kunne tages af med Hånden. Frø og Småkorn gik igennem Soldet. De bagte gerne til en lille Månedstid af Gangen.

Jyden Jespersen

Men så var der en Jyde som hed Jespersen, han var på Katri-nedal og lavede Sitvelse, men det kunne nok ikke gå, så købte han et hus her i Byen og lavede et Bageri. Men han var ene om at Bage, så når han æltede om Morgenen, lagde han 2 rene Sække på Dejen i Dejtruget, og så gik han barbenet ovenpå Sækkene og æltede Dejen. Han gik med Knæbukser i Bageriet.

Boller

Jeg var tit dernede og købe Brød, og det ville jeg gerne, for når Konen skræbede Dejtruget rent for Dej, lavede hun nogle Boller, som han satte i Ovnens. De blev ikke andet end Skorp, og når vi Børn så kom og købte Brød, fik vi sådan en Bolle af hende til at gnave på. Vi skulle altid hente Brødet dernede. Men så begyndte Møller N. Larsen store Mølle at bage og
Fortsætter på side 9.....

Fortsat fra side 8

køre ud til Byen med Brød et Par Gange om Ugen hos Kristoffer Smed, som så havde udsalg af Brød og Mel. Og hans Eftermand, Møller Skade fortsatte da han fik store Mølle indtil der blev bygget et Fællesbageri. Men Bønderne bagte hjemme næsten til Bageriet kom.

Redigeret af Tina Johannesen

Kursus i brug af Hjertestarteren

Udby Times har fået arrangeret et kursus i brug af Hjertestarteren.

Kurset afholdes i Kridthuset **torsdag d. 28. januar 2010.**

På kurset vil Dansk Røde Kors undervise alle interesserede i hvordan hjertestarteren bruges. Selvom hjertestarteren er udviklet med henblik på at hjælpe brugeren igennem en behandling, så er det nødvendigt at kunne give kunstig åndedræt m.m. og erfaringen viser, at hvis man har prøvet det via et kursus, så er det meget nem-

mere når situationen er alvorligt.

Kurset afholdes d. 28. januar 2010, kl. 18.30 i Kridthuset. Kurset koster 125 kr. per pers.

Vi laver det lidt hyggeligt med hjembagt kage og kaffe/te.

Kontakt *Flemming Schmidt*, 25848 360, hvis du vil med.

Varm dit hus op for 3-4000kr. Årligt !

Unikke ovne
Individuelle løsninger
Perfekt til madlavning
Kun en opvarmning pr. døgn
Opvarmer op til 150 m² på 12-14 kg. Gran
Eller andre lette træsorter

Finsk Masseovn

Til den travle børnefamilie
Til dem der vil skåne miljøet
Til dem som vil have bedre tid og råd

Stenbrændeovn

For mere info kontakt :
Sjællands ovnsætter
Jens Dalsgaard
Tlf: 20 73 31 39
www.ovnsætter.dk

Vil du vinde en ekstra julegave?

Tilmeld dig Møns Banks advents konkurrence.
For at deltage skal du sende en sms med
teksten MB jul til 1978.

Du vil så modtage 1 spørgsmål hver søndag
i advent som du skal besvare via sms.
Du deltager dermed i konkurrencen om
forskellige spændende præmier samt
muligheden for at vinde vores hovedpræmie.

MønsBank

Blomsgade 29 • 4782 Slagelse • TEL. 55 88 13 88 • FAX 55 88 88 33
www.MoensBank.dk

Med deltagelse i konkurrencen giver du Møns Bank lov til at kontakte dig herudover på
alle veje med henblik på at fremsende tilbud og
afslutte dit lån på op til 10%. Det betyder, at du kan blive låntager.

Jens Brøgneberg

Martin Ryberg Larsen

Vinni Spangdal

MØN
v. Jens Brøgneberg
Særsaal, ejendomsmægler, MDE
Storegade 66, 4780 Stege
stege@home.dk

Tlf. 55 81 15 51

www.home.dk

home

det gør ikke noget man er foran

EU CHOCIBANKLOANSKED FOR DANSKE BANK KONKURRER

Høstmarkedet 2009 i billeder

Lars på byens "flotteste" traktor

Bente var smagsdommer i kagekonkurrencen, som blev vundet af Katrina & Stefan

Der var gang i æblepresseren

Chris og Malene leverede stemningsfuldt sang og musik

Ida på Tøsen mens mor passer på

Hvem står bag avisen?

Nu kommer den næste i serien her i avisen, hvor vi præsenterer de mennesker, der står bag. I tidligere udgave af Udby Times bragte vi interviews med redaktionsgruppe medlem Lizzie Holm, Flemming Schmidt, Chris Poole og Susanne Rosenild. Denne gang et interview med Tina Johannesen.

Tina Johannesen bor på 1. sal i lejligheds komplekset, Udbyvej 3 og hun elsker hendes udsigt over markerne. I det hele taget er Tina meget glad for at bo i Udby med cykel afstand til strand og gå afstand til skov og grønne marker. Her har hun boet i et år efter hun flyttede hertil fra Vejen hvor hun havde boet i 12 år.

Tina er i dag 41 år og er en meget alsidig kvinde med flere uddannelser. På universitetet i

Kolding læst hun til Cand. IT i Virksomheds Tekstproduktion (uddannelsen hedder i dag Cand. IT i Webadministration) og hun er også uddannet korrespondent i engelsk og tysk. Hun har arbejdet i nogle år som sekretær i forskellige jyske virksomheder og har boet i Canada og USA.

Hvorfor Møn?

Jeg spurgte Tina om, hvad årsagen var til at en ægte jyd med hele sin familie og

bagland i Jylland flyttede til Møn. Hun fortalte, at hun var begyndt at rejse til Møn for

de ind en uge efter.

Tina blev færdig som behandler i sommers og tager gerne imod folk der vil i behandling. (Se annoncen i sidste Udby Times.)

Tina Johannesen i haven en råkold november dag.

at følge kurser på Den Gyldne Kilde i Tjørnemark, som et led i en uddannelse til Spirituel Helheds-behandler. Samtidigt vidste hun, at hun var nødt til at flytte fra den lejlighed hun boede i, i Vejen. Hun begyndte at kigge rundt efter et sted at bo i Vordingborg området. Mens hun var på besøg hos en veninde i Tappernøje læste hun en annonce om en lejlighed til leje i Udby. Hun tog hen for at se lejligheden og haven, blev begejstret og flytte-

I redaktionsgruppe
Ca. en måned efter at hun var flyttet til Udby fandt hun en udgave af Udby Times i hendes postkasse. Hun syntes avisen var spændende og da hun læste at redaktionsgruppen var åben for nye medlemmer, besluttede hun sig for at være med. Det ville være en god måde at lære byen og andre Udby borger at kende, tænkte hun. Og det har hun ikke fortrudt.

Tina nyder at være en del af redaktionsgruppen, hvor hun især kan lide at samle avisen og elsker at hjælpe til. Hun er et stort plus for gruppen med hendes positive sind og hendes IT-færdigheder, som hun deler generøst ud af. Hun synes, at hun lærer meget ved at være med i gruppen og ved at være sammen med folk der tænker på andre måder.

Af Chris Poole

Lidt om gæs

Mange ser og hører sikkert de mange flokke af gæs, som fra sidst på sommeren og gennem hele efteråret og vinteren flyver forbi. Der er flere arter, som ses næsten dagligt på deres træk mellem fouragerings- og overnatningspladser, eller på mere direkte træk mod vestligere og sydvestligere fouragerings- og overvintringslokaliteter (fouragere= æde). I det følgende vil jeg kort nævne lidt om de almindeligste arter.

Grågæs

GRÅGÆS:

Grågæs er den almindeligste danske ynglende gås. Arten er gået talmæssigt frem gennem en årrække. I Danmark fra ca. 2.000 ynglepar midt i 1970'erne til nu mere end 10.000 ynglepar. De flokke vi fra sidst i juli ser, trækker mellem overnatningspladser i de lavvandede områder ved Ulvshale/Nyord, til marker for at æde, er overvejende danske ynglefugle og unger, som samler sig i større flokke. Senere på året kommer der også grågæs nord- og øst fra.

Tidligere var danske grågæs udprægede trækfugle med Spanien som overvejende overvintringsområde, men nu overvintrer mange af grågæssene i Danmark.

Canadagæs

CANADAGÅS:

Canadagås er den største af de gæs vi ser. Canadagås yngler ret fåtalligt i Danmark. I Sverige er ynglebestanden stigende, og det er svenske ynglefugle vi ser her. For ikke mange år tilbage så vi som regel ikke de første Canadagæs før kulden satte ind (oftest i november), men nu dukker Canadagæssene allerede op i august.

Canadagæs overvintrer i Danmark i stort tal.

BRAMGÆS:

Bramgæs

Bramgås er en lille gås. Den er ligesom de andre gåsearter gået frem i antal. Bramgås er en arktisk art. Den har sit primære yngleområde langt nord på, men har i de seneste år udbredt yngleområdet ned igennem Østersøen, og er sågar blevet dansk ynglefugl. Saltholm er artens danske kernelokalitet med flere hundrede ynglepar. Vi lægger mest mærke til bramgåsen under forårs- og efterårstrækket, hvor den netop trækker over det sydlige Danmark. På en god trækdag, kan man være heldig at se op til 40-50.000 bramgæs trække igennem Storstrømmen/Ulvsund. Man kan også se flokke af bramgæs på op til 3-4.000 fouragere på marker på Møn i oktober og november, og et mindre antal overvintrer her i milde vintre.

BLISGÅS:

Blisgås er en arktisk art. Den ligner på afstand grågås en del. Den er dog mørkt tværvartet på bugen (gælder ikke unge Blisgæs), og har en hvid blis fra næbbet og lidt bagud mod øjet. På vore kanter var blisgås ikke tidligere en særlig hyppig gæst, men ses nu ofte på træk, og mange opholder sig her om efteråret og til dels hele vinteren, hvis vinteren ikke er for streng.

Fortsætter på næste side

Fortsetter fra side 12 Lidt om gæs

Blisgæs

Kort om andre gæs:

Sædgås: Sædgås er en arktisk art. Overvintrer på Møn med op til nogle få hundrede. To racer kan ses, hhv. tundra-sædgås og skovsædgås.

Kortnæbbet gås: Kortnæbbet gås er arktisk art. Ses kun sjældent på Møn.

Kortegås: Højarktisk art. To racer ses i Danmark, hhv. mørkbuget knortegås og lys-

buget knortegås. Lysbuget knortegås ses kun yderst sjældent på Møn. Mørkbuget knortegås er almindelig på træk forår og efterår, og kan af og til ses på grønne marker om efteråret sammen med andre gæs. Knortegås er en udpræget ålegræsæder, og ses ofte fødesøgende i Ulvsund og Bøgestrømmen forår/efterår.

Hvordan kender man forskel på alle de gæs?

Det er så nemt altid. Hvis gæssene står på en mark, og man er tæt nok på, er det normalt ikke det store problem, selvom nogen arter ligner hinanden rigtig meget. Det kan straks være meget vanskeligere med en flok flyvende gæs.

Her er stemmerne af flere grunde ubetinget den bedste måde at artbestemme på. Gæssene er måske langt væk og lyset er måske for dårligt til at se farver og tegninger i fjerdragten. Men man kan næsten altid høre dem – som f.eks. lige nu hvor jeg sidder og skriver, og kan høre en flok blisgæs ude i tusmørket.

Se mere om og lyt til gæs (og andre fugle) på:

<http://www.dofbasen.dk/ART/>

Billeder af gæs på:

<http://www.netfugl.dk/pictures.php>

<http://www.skof.se/>

Af *Bjarne Hemmingsen,*
Kirkemosevej 22

Lokal fremstilling af håndværk

Økologisk creme

håndsyet tasker

Lizzie Holm Udbygade 13. 38600706

WEDELES GÅRDBUTIK

Udbyvej 34

Stort udvalg i gran — puder – kranse
Juletræer
Nisser
Brugskunst
- mange spændende gaveidéer
Åbent alle dage kl. 11-19

God jul og godt nytår

Fra Udby landsbylaug

OPLYSNING til Udbyborger fra Udby landsbylaug.

Der er 43 husstande som er medlemmer på nuværende tidspunkt.

Ønsker man at være nyt medlem kan man kontakte et medlem fra bestyrelsen.

Udby Landsbylaug håber på et godt fremtidigt samarbejde med Udby Times om fx Byens Dag, Høstfest/ Byfest, Loppe-marked m.m.

BESTYRELSEN:

Formand: Stig Carlsson, Udbygade 6,
55811955/23700752,
carlsson@jagt.dk

Næstformand: Ken Deele, Ullemarkevej 2
22912492

kendeele@hotmail.com

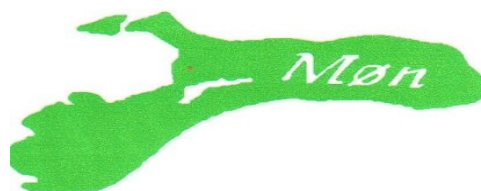
Kassere: Elly Petersen, Udbygade 23

Sekretær: Bente Petersen, Udbygade 3

Medlem: Børge Hansen, Kirkemosevej 30
55814666/20449457

Ønsker man en oversigt over vedtægter for Landsbylauget af år 2005, er man hjertelig velkommen til at kontakte en fra bestyrelsen.

Udby landsbylaug

HUSK GENERALFOR-SAMLING 25/2 2010

afholdes hos:

Stig Carlsson Udbygade 6.
Kl. 19.00

Se i øvrigt vores hjemmeside
www.udby-landsbylaug.dk

Red. Lizzie Holm

En lille krølle på historien om hjertestarteren—og hvorfor den er placeret, hvor den er

Jeg skylder Udby Times læsere en forklaring på, hvorfor hjertestarteren endte i Henriks Gårdbutik og ikke i Henriks bod, som oprindeligt blev annonceret.

Der skete det, at lige pludselig gik det stærkt, Røde Kors ringede om at Udby ville få sin egen hjertestarter. Glade blev vi selvfølgelig, for at have gjort en god gerning for Udby og omegn.

Dog var der et lille men og det var, at erfaringen med at hænge hjertestartere udendørs, mildest talt, var dårlig – de blev nemlig stjålet og det er den for kostbar til – både økonomisk og menneskeligt.

Så gode råd var dyre og igen blev Henrik forelagt problemet, da Henrik jo havde vist sig velvillig i første omgang. Henrik synes stadigvæk, at hjertestarteren var en god idé for Udby og omegn. Henrik indvilligede derfor i, at den kunne stå i hans og Ruths butik og dermed være låst inde udenfor normal lukke tid.

Så det blev løsningen på placeringen af Hjertestarteren, som forhåbentlig aldrig kommer i brug!!!

af Carsten R. Rohde

Udbyvej 34, Wedeles Gårdbutiks dør hvor, der hænger et skilt med telefonnr. , hvis butikken har lukket.

Kalender:

Hjertestarter kursus den 28. januar kl.18.30, Kridthuset

Deadline for næste Udby Times: søndag den 21. februar 2010

Generalforsamling i landsbylaug, den 25. februar kl 19

Har du en god historie, et godt billede, en tegning, et hus til salg osv. så kontakt redaktion.

Strømafbrydelse var skyld i manglende vand til morgenkaffe

Udby Times ringede til Glenn fra vandværket for at høre hvad der var skyld i at vandhanen pludselig en morgen for nogle uger siden ikke kunne levere

den sædvanlige ingrediens til morgenkaffen.

Glenn forklarer at årsagen til vandmangel var en strømafbrydelse af ukendte årsager, som

ramte vandværkets pumper. Efter en time var der heldigvis igen vand i hanerne, så alle kunne få den sædvanlige kaffe til at starte dagen på.

Hvordan får du fat i hjertestarteren udenfor åbningstiden

Normalt vil Ruth være hjemme og kunne låse Gårdbutikken op udenfor normal åbningstid, men i tilfælde af, at Ruth ikke er

hjemme, så er der en liste på døren ind til Gårdbutikken, med telefon nr. til personer i Udby, der ved hvor nøglen ligger gemt

udenfor normal åbningstid.

Så i tilfælde af, at Ruth ikke er hjemme, ringer du til et af telefon nr. på listen og dermed får du oplyst hvor nøglen ligger.

Køb, salg, bytte og ønskes

Salg:

- 2 stk. fjernsyn 14 tommer, begge fungerer fint, kun 50,- stykket.
- 1 stk. håndsymbaskine Singer, i meget fin stand, 300,-.
- 1 stk. Strikkemaskine med tilbehør, 150,-.

- Stof, med roser på rødbrun baggrund, 140 bredt, meget fin kvalitet pr. m. 60,- til puder eller møbelbetræk.
- Gyngestol 470,-

Kontakt Lizzie Holm, Udbygade 13, 3860 0706